Eenen

Calendier

Hiſtoriael/ eewe-lick ghedurende.

Waer in ghy vinden ſult den Op-ganck ende onderganck der Sonnen/ in alle Maenden/ met den Jaermerc-ten van diverſche Landen/ Steden ende Dorpheden.

Ghedruct tot Mooruwits/ ten huyſe van Anthonium de Solemne/ Anno M. D. LXI

GODT BEWAER DE CONINGINNE ELIZABETH.

Arch Bodl. A. I. 73.

Aenwijsinghe vande verloopende Feestdaghen.

Getalder Iaren.	Guldengheral.	Sondachs letter.	Quadragesima.	Paeschen	Aduent.
1570	13	A	12. Feb.	26. mar.	3. Dec.
1571	14	G	4. Mar.	15. Apr.	2. Dec.
1572	15	F	24. Feb.	6. Apr.	30. Nov.
1573	16	E	8. Feb.	22. mar.	29. Nov.
1574	17	D	28. Feb.	11. Apr.	28. Nov.
1575	18	C	20. Feb.	3. Apr.	27. Nov.
1576	19	B	11 Mar	22. Apr.	2. Dec.
1577	1	A	24. Feb.	7. Apr.	1. Dec.
1578	2	G	16. Feb.	30 mar.	30. Nov.
1579	3	F	8. Mar.	19. Apr.	29. Nov.
1580	4	E	21. Feb.	3. Apr.	27. Nov.
1581	5	D	12. Feb.	26. mar.	3. Dec.
1582	6	C	4. Mar.	15. Apr.	2. Dec.
1583	7	B	17. Feb	31. mar.	1. Dec.
1584	8	A	8. Mar	19. Apr.	29. Nov.
1585	9	G	28. Feb.	11. Apr.	28. Nov.
1586	10	F	20. Feb.	3. Apr.	27. Nov.
1587	11	E	5. Mar.	16 Apr.	3. Dec.
1588	12	D	25. Feb	7. Apr.	2. Dec.
1589	13	C	16. Feb.	30 mar.	30. Nov.
1590	14	B	8. Mar.	19. Apr.	29. Nov.
1591	15	A	21. Feb.	4. Apr.	28. Nov.
1592	16	G	13. Feb.	29. mar.	3. Dec.
1593	17	F	4. Mar	15. Apr.	2. Dec.

Rekeninghe der Jaren/vande schepp inghe der Werelt totten Jare 1570. Na de telinghe D. M. L.

Jā tbeginsel der Werelt tot de Diluuie toe/is 1556.
Wā de Diluuie af tot Mosen 797.
Wā Mose tot de gheboorte Jesu Christi 1514.
Wā Jesu Christo af tot desen tegen woordighen Jare 1570.
Somma van alle Jaren 5537.

Ianuarius / Toumaent.

De eerste Maent heeft xxxi. daghen / de Maen xxv. By den Hebreen TEBETH ghenaemt / eñ is de xj.

	1	a	Kaersdat.	A	Op den eersten dach werdt Christus besneden. Lu. 2. 21
vrij	2	b		a	Den i. dach deser maent begonste Noe (op de wateré der diluien inde Arcke sinde) de scherpten der hooge Bergen te sien, Gene. 8. 5.
zat	3	c	Son op tē viii.	b	
o	4	d	ond. ten 4.	c	
	5	e	Simon	d	
zat.	6	f	Octrijē *,*e		
	7	g	dach	f	
zo	8	A	Seuertijn	g	*,* Op desen dach werdt de Heere vanden Wisen besocht, Mat. 2. 11. Hy wert ooc op den sen dach ghedoopt, Mat. 3. 15. Ende verandert het water in wijn. Ioan. 2. 9.
	9	b	Iulianus	h	
	10	c	Dauid. here.	i	
zondag	11	d	Sō in dqui.	k	
vrij	12	e	Satyrus	l	
zo	13	f		m	
	14	g	Donetaen	n	Den x. Belegerde Nabuchodonosor wederom de Stadt vā Ierusalē. 2. Reg. 25. 1. Iere. 52.
zat	15	A	Ioseph	o	
	16	b	Anthonis	p	
zat	17	c	Prisca mag.	q	
	18	d		r	
	19	e	Coēdom	s	Den 22. wert Eduwardt Hertoge van Sommerset, tot Londen onthalst. Anno 1552.
	20	f	Sebastiaen	t	
zo	21	g	Agneet	g	Dē xxiiii. wert de Keyser Cayus Caligula vā siin Huysvrouwe eñ Dochters gedoot, Anno na de gheboorte Christi, 43.
zondag	22	A	Vincentius	t	
vrij	23	b	Emerētiana	b	
	24	c	Timotheus	u	
zaterd	25	d	Pauwels	x	Die bekeeringe Pauli des Apostels, des anderen Iaers nae de Hemelvaert Christi. Act. 9.
zat	26	e	(bekeerin.	y	
	27	f	Ian guldem.	z	
zo	28	g	Lucianus	A	Den xxvj sterf Carolus de groote, Anno 814.
	29	A	Valerius	a	
zater	30	b	Aldegono	b	
vrij	31	c	Hylarius	c	

Kaermerckten.

Den ij. Audenburch / vlaen.
Den vi. Lions vra / dueren-de vrie weken.
Den vij. Parijs / vrancrijc.
Den j donderdach nae Sinydenis / peerdemerckt Cassel / vlaenderen.
Den xij. Geneuen / vrancrijc.
Des maendaech na dertiendach / Berghen op zoom / vra.
Den xviij. Brugghe / vla.
Oorschot / vrabant.
Den xx. Freistat in duytsl.
Den xxvj. Hont / vlaende.
Fussel / duytslandt.

Hebruarius / Spoorkelle.

De tweede Maent heeft xxviij. daghen: De Mane xxix. Schrickel Jaer/xxix. daghen: De Mane xxx. By den Hebreen SEBAT/ende is de twaelfste.

xvj	1	d	Brigitta	d
	2	e	Licht- *** (misse	e
b	3	f		f
	4	g		g
xvij	5	A	Aechte ma.	h
	6	b	Son gaet op tē vij. on. ten v.	i
ij	7	c		k
x	8	d	Helena	l
xviij	9	e	Appollonia	m
viij	10	f	Scholastica	n
	11	g	Cō in pisc.	o
xb	12	A	Dorothea	p
	13	b	Eulalia	q
xiiij	14	c	Valentijn	r
	15	d		s
xij	16	e	Juliana	t
	17	f	Siluinus	s
j	18	g	Simon biss.	t
xix	19	A	Sabijn pzt.	v
xvij	20	b		u
	21	c	Lxrix. mart.	x
vj	22	d	Peters (stoel ***	y
	23	e		z
xxiiij	24	f	Matthijs a.	A
iij	25	g	Walburch	a
	26	A	Alexander	b
xi	27	b		c
xxix	28	c	Romaen	d

*** Vigilius de Paus heeft eerst geboden van desen dach, eenē Feestdach te makē Anno 541. Eñ is daer na in onse spraeke Lichtmisse genaēt, om datmen de Misse met veel gewijdde keerssen heeft moetē lichtē.

D esen 8. hebben de Romeynen de Lentē begonst, na Plinij beschryuen.

D en xi. heeft Noe (40. dagen na dat hy de toppen det Bergē gesien hadde) een Rauen wtgesonden: Daer na een Duyue, de welcke wederkeerde Gene. 8.

D en 18. sandt Noe de Duyue weder wt, die een Oliifta ckken bracht. Gen. 8. 11.

D ē xviii. voorseyt, sterf Martinus Luther, een Dienaer Gods. Anno 1546.

*** Hier wort alle vier Jarē de Schrickel dach ingeuoecht.

D en xxviii. werde de duyue voor de derde reyse wtghesonden, ende en quam niet weder tot Noe. Gen. 8. 12.

Laermercten.

Den j. Geldorp/brabant.
Den iij. S. Hermeyn/bra.
Pzagē Bohemē Oudēburch/bla. Camache picar. Montmyre/bz. Middelburch/ Zee. Wethuynen/Artoys.
Dē iiij. Nieucastel, en Bisanson/bourgondien.
Den v. Rinwanē/Normandien/vranckrijck.
Den vj. Joachims dal/duy. Luegny/hen.
Den viij. Niort/Poictou/bz. Nazaret/bourgoendien.
Den xv. S. Omars/art.
Dē xvij. Geneuē/Sauoyen.
Den xxiij. Vluerenbeke/brabant.
Den xxviij. Herentals/bra.

De derde Maent heeft xxxj. daghen/ De Mane xxx. Wy den Hebreen A D A R, ende is die eerste.

	1	d	Swidbert	e	Den i. deser maent sterf Moses out sijnde 120. Iaren, ende wort van God (door dē dienst der Engelen) heymelic begrauen. Deut. 34. 6.
viij	2	e	Lucinus	f	
vij	3	f	Celidonius	g	
	4	g	Adriaen	h	
v	5	A	Focus	i	
xiij	6	b	Victorius	k	Dē iij. wert de wederbouwinge des Tempels van Ierusalem voleynt, en̄ wert ghewijdt met grootet solenniteyt. 1. Esdr. 6. 515. Anno voor de geboorte Christi. 515.
	7	c	Perpetua	l	
ij	8	d	Philomon	m	
	9	e		n	
	10	f	Alexander	o	Den vi. Sterf Martinus Bucerus, Anno 1551.
xviij	11	g		p	
viij	12	A	Gregorius	q	✱✱ Æquinoctium Vernum. De dach en̄ de nacht euen lanck
xj	13	b	Jon in ✠	r	
	14	c	(ries	s	
	15	d	De Lentē	t	
iiij	16	e	✱✱	u	Dē xiiij. wert de vrolicke feeste der Ioden gehouden, tot gedachteuisse dat haren viant Aman gehangen was. Esther. 9.
xij	17	f	Geertruyt	x	
	18	g		y	
j	19	A	Jan herem.	z	Den xxv. wert de gront geleyt der vermaerde stadt van Venegien. Anno 421.
	20	b	Hubertus	A	
ix	21	c	Benedictus	B	✱✱ Dit is de dach, op dē welcken de sone Godts vande Maghet Maria (die wt de stamme Dauids was) de menschelicke nature aengenomē heeft. Lu. 1
xviij	22	d	Paulus bi.	C	
vj	23	e	Victorius	D	Op desen dach wert Christus gecruyst int iaer der Scheppinge 3995. Tiberii des Keysers achtiende Iaer.
xviij	24	f		E	
	25	g	Marie ✱✱	F	
	26	A	(boots.	G	
iij	27	b	Christi ber-	H	
xj	28	c	(tijnisse	I	
	29	d	Eustachius	K	
xix	30	e		L	
viij	31	f	Balbina	M	

Aenmercken

Op Paysen vastēn. Huelsdē vra. op Aschdach/ Wiert/ vra.

Den j. maendach vandē vasten. Kommerswale/ Zee.

Den ij. maendach/ Ypre/ vla.

Den iij. maen. Eltdijc/ Zee. Gent/ peerdemercht vlaen.

Des woōs. voor half vasten Gent. vla. Den 4. maen. van dē vast. Lōdē/ vj. Deuenter.

Des mae. na dē 21. Meert. Thourout. vla.

Palmauont/ Rotterdā/ hol. Fractuyt du. Wittēdondach Alcmaer/ hol.

Aprilis / Apryl.

De vierde Maent heeft xxx. dagen / de Mane xxix. By den Hebreen NISAN oft ABIDæñ is de tweede.

xbj	1	g	Theodosia	f
	2	A	Richardus	g
b	3	b	Jonas	l
	4	c		m
xtij	5	d	Claudiaen	n
ij	6	e	Rolinus	o
	7	f	Egesippus	p
x	8	g	Cetesimus	q
xbiij	9	A	Maria van	r
bij	10	b	(Egypten	s
	11	c	Só in Tau.	t
xb	12	d	Ezechiel	g
	13	e		t
iiij	14	f	Tiburtius	b
	15	g	Helena	u
xij	16	A	Calixtus	x
	17	b	Petrus con.	y
j	18	c	Apollonius	z
ix	19	d		A
xbij	20	e	Victor pans	a
bj	21	f	Simeõ bis.	b
	22	g	Gaius pans	c
xiiij	23	A	Leonis mar.	d
	24	b	Ludgerus	e
iij	25	c	(Marc. euã.	f
	26	d	Só gaet op tẽ	g
vj	27	e	v. on. ten vij.	h
xix	28	f	Anastasius	i
bviij	29	g	Marcentius	k
	30	A	Quirijn m.	l

Den i. deser Maent, als Noe 601 Jaren out was, verdroochde de wateren, eñ hy dede de Arcke open, Gene. 8. 13.

Den j. wert Roomen ghedeftrueert, door Alaricũ Gotthũ, Anno 412.

Den 4. sterf Ambrosius, Anno 308.

Den 9. geschiede de laetste open predicatie tot Antwerpen, voor de verstroyinge, 1567.

Dẽ xj. is de Prince van Oranien, eñ de Predicantẽ, met eẽ groote menich van volcke wt Antwerpen vertrocken: Eñ de Christenen werden verstroyt in veele verscheyden Landen, Anno 1567.

Den xv. troc het volck Israels wt Egypten. Exod. 12. 37.

en xxi. dede Romulus eerst maeſ de vooren makẽ met eẽ Ploech, daermen de Stadtmueren van Roome fonderen soude, Anno voor Christi geboorte 751.

Dẽ 24. wort de stadt vã Troyẽ ingenomẽ vã de Griecke, voor Christus geboorte, 1183.

Kermerten.

Des. dijnst. inde Paeschda. Wetzele, blaenderen.

Des dond. inde Paeschwelke/ Coztrijcke/bla. Woochstraten/bz. Des vrij daechs inde Paeschwelke/ Ghoeninghẽ/bz.

Des sater. inde Paeschwelke/ Swolle/ho. Zutphen/gel.

Acht daghen na Paeschen/ Sneec/bz. Aerschot/Bergẽ/ bz. Deynse/Thielt/Poperinge bl. Terwanen/picar. bz.

Den viij. dach na Paeschen/ Utrecht. Kleine Champ. bz.

Den 18. Praghen inde nieustadt/duy. Ludeke/ludtch.

Den 25 Zottegem. blaen.

De vijfste Maent heeft xxxj. daghē. De Maene xxx. By den Hoogheen IAR oft ZIF / eñ is de derde.

xxvj	1	b	Philips ende	
	2	c	Jacob	n
v	3	d	Cruys vin.	o
	4	e	Floriaen	p
xiiij	5	f	Neme. Chri.	q
ij	6	g	Jā in Oly	r
x	7	A	Domicella	s
xviij	8	b	Wiero biss.	t
	9	c	Gangolf	s
viij	10	d		t
	11	e	Amandus	b
xv	12	f	Pancraes	u
	13	g	Só in gemi.	x
iiij	14	A	Victor mar.	y
	15	b	Sophia vōc.	z
xij	16	c	Peregrijn	A
	17	d	Cyrus conf.	a
	18	e	Dioscorus	b
	19	f	Só op ten 4.	c
xviij	20	g	onder ten 8.	d
vj	21	A	Jus prieſter	e
	22	b	Castus mar.	f
xiiij	23	c	Desiderius	g
	24	d	Donatiaen	h
ij	25	e	Wybaen	i
xj	26	f	Eleutherus	k
xix	27	g	Beda prist.	l
	28	A	Hermaen	m
viij	29	b	Maximijn	n
xvj	30	c	Felix paus	o
	31	d	Petronella	p

Den ij. sterf Athanasius, Bischop van Alexandrien. 374.

Den v. voer Christus te Hemel. Marci. 16. Act. 1.

Den vj. wert Romen ingenomen van Bourbon. Anno 1527.

Den x. beual Godt Noe dat hy spyse inde Arcke draghen sonde. Gene. 6. 21.

Den xv. wast Pinxter by de Hebreen. Eñ de Apostelen ontfingen op dien dach den heyligē Geest in een sienlicke gedaente, op het Iaer dat Christus ghestoruen ende verresen was, Act. 2. 4.

Den 17. ginck Noe inde Arcke. Gene. 7. 11.

Den 17. voorseyt sterf Ioannes Caluinus. 1564.

Den 21. wert geboren de Coninck Philippus, de sone Caroli des vijfsten, 1527.

Den 27. ginc Noe wter Arcken, Gene. 8. 18.

Den 29. werdt Constantinopolen vandē Turck Mahomete inghenomen: Constantinus de Keyser inde vlucht verslagen. Anno 1453.

Aermercten.

Den eerstē/ Goyge/ bl. Dochem/ Semmercourt/ vrieſl.
Den 2. Audenarde/ bl. Oosterwijck/ bra. Ludick/ lud.
Dē 3. Brugge/ bl. Sneec/ vri.
Den 8. Haghe/ hollant.
Dē 9. Sherrogēbosche/ per.
Gent/ Huist/ Armētiers/ bl.
Den 11. Maestricht/ brabāt.
Dē xij. Doyzieche ho. Asschoonsoach/ Dooznijck/ bla.
Smaen. na asc. Bruessele/ br. Damme bl. Leydē/ hol.
Des woōs. na Sinxen/ Antwerpen, peerdemerckt/ br...

Iunius / Wedemaent.

De sesse Maent heeft xxx. daghen/ de Mane xxix. By den Hebreen SIVAN/ende is de vierde.

	1	e	Nicomedis	q
	2	f	Marcellus	r
d	3	g	Eraſmus	ſ
xiij	4	A	Quirijn	ſ
ij	5	b	Bonifaes	s
x	6	c	Philips	t
	7	d		v
xviij	8	e	Medardus	u
viij	9	f		x
	10	g	Aldegunda	y
xv	11	A	Barnabas	z
	12	b	Odulphus	A
iiij	13	c	Só in Cac.	a
	14	d	Dē Somer	b
xij	15	e	***	c
j	16	f	Vitus ende	d
	17	g	(Modestus	e
ix	18	A	Sō op voor 4.	f
xviij	19	b	onder na 8.	g
vj	20	c	Regina ma.	h
	21	d	Eusebius	i
xiiij	22	e	X.M.mart.	k
	23	f		l
iij	24	g	Ian bapt.	m
	25	A	(gebōōrt.	n
xix	26	b		o
xviij	27	c	Die seuen	p
	28	d	(Slapers	q
xvj	29	e	Peter ende	r
	30	f	(Paumels	ſ

Den iiij. brande den toorne vā Lonnen met vier wter lucht. Anno 1550.

Den v. dede Duc Dalue de Grauen van Egmont eñ van Hoornē, openbaer onthalſen. Anno 1568.

Den vi. wert de Tempel Dianę te Epheſen verbrāt, int Iaer voor de geboorte Ieſu Chriſti, 354. eñ was de coſtelickſte vā de Tempelen der Heydenen.

Dē vi. voorſeyt, wert de Keyſer Iulianus de Afuallige verſlegen: de welcke ooc ſterue̅de, laſterlicke woorden tegen Chriſtum ſprack.

*** Solſtitium Æſtiuum. De lancſten dach.

Dē xxiiij. begonſte de Nederduytſche eñ Franchoyſche gereformeerde Kercke, het oprecht Euangelium openbaerlicke predickē, buytē de vermaerde Coopſtadt van Antwerpen eñ ouer de gantſche Nederlāden, Anno 1566.

Den xxviij wert de ſtadt van Antiochiē in Sirien, ingenomē, 10000. Tuckē verſlagē. 1098.

Laet-mercten.

Den ij. Honſcoten/blaen.
Den viij. Antwerpen/bra.
Den x. Parijs bra. Noortlingen du. Ardenboꝛch/bla.
Den xv. Pꝛagen / Bohemen.
Den xviij. Straetsburg. Inzellſtadt/du. Amiens/poi. Laleyn lud. Haerlem/hollant.
Den xxb. Conſenſa/italien. Menerbe / Iocas eñ Joyes/ pꝛouen. Mieucaſtel/bont. Mantua/ſauoyen.
Den xxbj. Capꝛiſche/tonſe/ Mauwe / blaen.
Den xxvj. Tholen/Zee.
Den xxx. S. Lieuins Pautem/Toꝛout peerdē. blaen.

Julius/Hoymaent.

De seuenste Maent heeft xxxi. dagen/ de Mane xxx. By den Hebreen TAMVS/ende is de vijfste.

b	1	g	Rombout	f
xiij	2	A	Marie visi.	g
ij	3	b	Thomas xx.	e
	4	c	Marti. trāf.	b
x	5	d	Son op tē 4.	u
xviij	6	e	ond. ten 8.	x
	7	f	Claudius	y
viij	8	g	Donts-da:	z
	9	A	(ghen	A
xb	10	b	Amelber	a
	11	c	Maria	b
iiij	12	d	Catharina	c
xij	13	e	Margareta	d
	14	f	Jo in Leo	e
j	15	g	Jetheydin.	f
ix	16	A	der Apostē.	g
	17	b	Alerius	h
xviij	18	c	Arnulphus	i
vj	19	d	Joseph	k
	20	e		l
xiiij	21	f	Fredericus	m
iij	22	g	Ma ri. mag:	n
	23	A	(dalena	o
xj	24	b		p
xix	25	c	Jacob apo.	q
	26	d	Anna	r
viij	27	e	Pyrmolans	s
xvj	28	f	Panthaleō	t
	29	g	Abdon ende	s
	30	A	(Sennes	t
b	31	b	Germaen	v

Den vi. sterf Eduwardt de 6. Coninck van Engelant, 1553.

Den viii wert Iohannes Hus verbrandt, int Concilium van Constans Anno 1415.

Den ix. wert de stadt van Ierusalem (hebbende 18. maendē belegert geweest) ingenomen vanden Coninck van Babylonien. Eñ de Prophete Ieremias wter gevanckenisse getrocken. Siet Iere. 39.

Den xi. sterf Erasmus van Rotterdam. 1536.

Ontrent desen tiit was in Engelant een pestilentiale Sweetende sieckte. Anno 1551.

Den xvi. brack Moses de tafelen des wets. Exo. 32. 19.

Den xviii. beginnen de Egiptenaers haer laer, gheliick Plinius vertelt.

Den xxiii. tradt den Paus Alexander met voeten, den Keyser Fredericum, toeghenaemt, Barbarossa: Sprekende dese woorden wten Psalm 91. vers. 13. super Aspidem & Basiliscū ambulabis, & conculcabis Leonem & Draconem. anno. 1178.

Aermerten.

Den iij. Opdorp/brabant.
Den iiij. Schoonhouē/hol.
Boosten blie/ peerde. blaen.
Den v. Werde/brabant.
Des maen. na dē iiii. Marcke by Cales. inghelandt.
Dē x. Leydē/ho. Teimsche/vl
Dē xj. Torout/vl. Rotterdā.
Den xiij. Leeuwerdē/ vtil.
Den xxj. Renisse/Zee.
Den 23. Steegers/Gent/vl.
Den xxv. Weurne/vl. Middelborch/Zee.
Dē 26. Deuenter/ Gouwe.
Den 28. Eyndouen/bra.

Augustus / Oogstmaent.

De achtste Maent heeft xxxi. daghē/de Maene xxx. By den Hebreen A B : ende is de seste.

xviij	1	c	Peters bā.	u	
ij	2	d	Steue pau.	x	
x	3	e	Jacob mar.	y	
	4	f		z	
xviij	5	g	Marie inde	A	
	6	A	snee	a	
	7	b	Sixtus	b	
xb	8	c	Só op ten 5.	c	
	9	d	ond. ten 7.	d	
xiij	10	e	Laurens	e	
	11	f	Tiburtius	f	
xij	12	g	Clara tonef.	g	
i	13	A	Hypolitus	h	
ix	14	b	Só in Wtr.	i	
	15	c	Assu. hem.	k	
xviij	16	d	Rochus	l	
	17	e	Jeroē mar.	m	
vj	18	f	Eynde oes	n	
xiiij	19	g	shonts da.	o	
	20	A	Barnardus	p	
iij	21	b	Pius	q	
xj	22	c		r	
	23	d		s	
xiz	24	e	Bartholo:	t	
viij	25	f	meus	s	
	26	g	Herentius	t	
xvj	27		Rufus mar.	v	
	18	b	Augustinus	u	
v	29	c	Jans ōtho.	x	
xiij	30	d	Felicea	y	
ij	31	e		z	

Den xvij. wert geboren de sone Ferdinandi Maximilianus, de tegenwoordighe Keyser. 1527.

Den vj. viel het vier wter locht, in eenē toren met Buscruyt te Mechelē, het welcke veel huyeñ gestichten ter nedersloech: ende doode meer als drie hondert menschen. 1546.

Den vij. verbrande Nabuzardan de stadt eñ den Tempel vā Ierusalem. 2. Reg. 25. 9.

Den xvij. begonste de reformatie va de waerheyt des Euangeliums binnen Geneue. 1535.

Ontrent dese tijt, Namelic in de derde weke der Oostmaent, geschiede te Antwerpē, te Gēt, eñ in vele steden eñ dorpē der Nederlandē, een seer wonderlicke subite eñ extraordinare afworpinge der Beeldē eñ der Altaren, eñ een verdestueringe veelder ciraten Anno 1566. Siet Apoc. 18. 16.

CōClo saCra tLVIt: tVMIdI CeCIdere deastrI.

Den 25. wert opētlick gepredict, met bewillinge der Ouerheyt in de Nieustadt binnen Antwerpen. 1566.

Laetmerchten.

Den ij. Cassel/Arcele/Dontway/Steenberghen/bia.

Den v. Dochem/vpl. Eename peerde. bia. Waelwijck/Heutne/hollandt.

Den xvj. Deynse/vl. Goes/zee. Broeninghen/vtiellant.

Des woons. nac halt oost. Shertoghenbosche/bia.

Den xiiij. te Londen/inge.

Den xvb. Wernede/Ghecrtsbergben.

Den xvj. Cortrijcke bl/Beaumont/he. Alcmaer. hol.

Den xxc. Dietrerlandt/zee.

De negenste Maent heeft xxx. dagen/de Maene xxix. Ende den Hebreen ELVL: ende is de seuenste.

	1	f	Gielis abt	A
	2	g	Anthonis	a
f	3	A	Remaclus	b
xviij	4	b	Hermannus	c
viij	5	c	Magnus	d
	6	d		e
xv	7	e	Marcellus	f
	8	f	Marie ghe-	g
iiij	9	g	(boort.	h
xij	10	A	Hillarius	i
j	11	b	Son op tē 6.	k
	12	c	ond. ten 6.	l
ix	13	d	Jō in Lidm	m
	14	e	Cruys ver-	n
xviij	15	f	(heffin.	o
vj	16	g	Eufemia	p
	17	A	Lambrecht	q
xiiij	18	b	Columbaen	r
iij	19	c		s
xj	20	d		t
	21	e	Matheus	s
xix	22	f	Maurittius	t
	23	g	Tecla tonc.	v
	24	A		u
viij	25	b	Firmijn bis.	x
	26	c	Cyprianen	y
xvj	27	d	Cosmas eñ	z
	28	e	(Damiaen	A
v	29	f	Michiel	a
xiij	30	g	Jeronimus	b

den viii. werdt Ierusalem in bloet eñ vier gestelt, eñ gātsch verdestrueert, in het laer na de gheboorte onses Heeren Iesu Christi 73. gelijc Christus dat selue den Ioden voorseyt hadde, 40. Iaer daer te vooren. Ioseph. lib. 7. ca. 26 n. 19. 44. Josephus l.ib. 7. ca. 26

Den 9. werdt Hieronimus de Praga verbrant, in het Concilium te Constans, 1415.

Æquinoctium autumnale. De dach ende nacht euen lanck.

Den xiii. sterf Chrisostomus, wt sijnder kercken van Constantinopolen verdreuen sijnde, Anno 410.

Den xviii. werd de Keyser Domitianus (een groot veruolger der Christenen, met alderley boosdadicheyt beuleckt (vā sijnder huysvrouwe eñ hooueling hen schalckelick ouerualien, eñ met seuen wonden doorsteken. 107.

In dese Maent quam dē groten Tyrant Duc Dalua in de Nederlanden, sonder eenighe teghenstant. anno 1567.

Ē 30. sterf Hieronimus, 422.

Aenmerckē.

Dē j. Delft/hol. Auēnes/he.
Den ij. Sneeck/vtiellandt.
Den j. maen. in Sept. Luenen bra. Rōmenen/ludick.
Dē vij. Francfort/du. Strozbits/inghelandt
Den ix. Belle/vl. Maure/vr.
Des woons. na den ix. Antwerpen peerdemerckt/bra.
Den xiij. Walchēborch/hol. Hoocninghe/vtiellant.
Den xvij. Laleyn/ludick. Gheldenaken/bra.
Vlisschinge den harinck. zee.
Dē xxij. Goiwe/hol. Doornische/bra. Paris/bra. Mechelen/brabandt.

October / Wijnmaent.

We tienste Maent heeft xxxj. dagē de Mane xxx. By dē Hebreen THASRI / oft ETHANIM: ende is de achtste.

x	1	A	Remig. eñ	c	Den i. wert den Ioden de feest der Basuynen beuolen, Leui. 23. 24.
	2	b	(Bauo	d	
xviij	3	c	Candidus	e	Den derden vasteden de Ioden, eñ beschreyeden Godoliam. Ierem. 41.
	4	d	Franciscus	f	
viij	5	e		g	
	6	f	Fides	h	Dē vi. wert Vlricus Zwinglius verslagen te Cappelle in Zwitserlant. Anno 1531.
xv	7	g	Martijn pa.	i	
iiij	8	A		k	Den xv. Begonste de Feeste der Loouerhutten, die seuen daghen duerder Leu. 23. 24.
xij	9	b	Dionisius	l	
	10	c	Victor	m	Op den seluen dach wert Soliman gedreuen vā het belech van Weenen in Oostenriick, door Philippū Paltzgraue, eñ verloos acht duysent Turcken, Anno 1529.
j	11	d	Gommar	n	
	12	e	Cyprianen	o	
ix	13	f	S. Jo in stor.	p	Den xviii. (die den 150. was van het begin der Diluuie) ruste de Arcke op den Berch vā Ararat in Armenien. Ge. 8. 4.
	14	g	sō op ten 7.	q	
xvij	15	A	ond. ten 5.	r	
vj	16	b	Gallus abt	s	Den 24. wept Titus drie duysent Ioden den wilden Beesten voor, in het Iaer na de geboorte Christi. 73.
xviij	17	c	Florentius	t	
iij	18	d	Lucas eu.	g	
	19	e	(gelist	u	Den 31. begonste M. Luther teghen des Paus Aflaten questien te maken. 101. Iaer na dat Ioannis Hus verbrant was.
xj	20	f		b	
xix	21	g	Ff. m. maec.	u	
	22	A	Severus	p	
	23	b	Severinus	y	
viij	24	c	Felix marr.	z	
xvi	25	d	Crispijn eñ	A	
	26	e	(Crispiaen	a	
ij	27	f		b	
xviij	28	g	Symon eñ	c	
ij	29	A	(Iudas	d	
	30	b	Eusebius	e	
x	31	c		f	

Aenmerckten.

Dē 1. Arele / Audenaerde / vl. Harlinghen / Dochem / vtr. Den 4. Bzeda / Eyndouē / bz. Rummerswale / Zee.

Des maendaechs nae den eersten / Gorcum / hollant.

Des sater. daer na / Aelst / vl. Liere bz. Amersfoort / Waelwijc / hol. Dē 6. S. Faes / ing.

Dē 10. Dochē / Franeke / vtr. Des woons. na dē 9. Diest / bra. Sgrauensande. Schoohouē / hol. Dē 13. Meessen / vl. Den 18. Bzussel / bz. Haerlē / Dort / hol. Sottegem / vlaen.

November/Slachtmaent.

De elfste Maent heeft xxx. daghen. De Mane xxix. By den Hebreen MARESVAN ofte VL/ eñ is de neghende.

	1	D	Alle heylt.	g
xviij	2	e	Alder sielen	h
	3	f	Hubrecht	i
viij	4	g	Modesta	k
rv	5	A	Felix	l
iiij	6	b	Leonardus	m
	7	c	Willeboort	n
riij	8	d	De vier ge-	o
	9	e	(kroonde	p
j	10	f	Theodorus	q
	11	g	(M)artijn	r
ix	12	A	Leduijn	s
xviij	13	b	Brictius	t
vij	14	c	Ō in sagt.	u
xiiij	15	d	Serapion	x
	16	e	Secundus	y
iij	17	f		z
xj	18	g	Autaen	A
	19	A	Elizabeth	B
	20	b		C
xix	21	c	Marie ptel.	D
	22	d	Cecilia	E
viij	23	e	Son op te 8.	F
rvi	24	f	ond. te iiij.	G
v	25	g	Catharina	H
	26	A	Petrus bis.	I
xiij	27	b		K
ij	28	c	Vitalis ma.	L
x	29	d		M
	30	e	Andries a.	N

Desen Feestdach vā alle Heyligen, is eerst ingeset van Bonifacio de iiij. om te vieren op dē xiij. Mey, anno. 610. Daer na is hy herset op desen eersten Nouembris, van Gregorio de iiij. ontrent den Iare 840.

Den iiij. heeft ELIZABETH de ghenadige Coninginne van Enghelant den vreemdelingen vergunt de stadt Norwitz, om aldaer te woonen: eñ den 24. December is de Duytsche Kercke open ghedaen, anno 1565.

Den xv. was de Feestdach die Ieroboam instelde tot Dan eñ Bethel, na dat hy de guldē Calueren dede oprichtē. 1. Re. 12.

Den 17. Werdt Elizabeth gecroont Coninginne van Engelandt Anno 1558.

Den xvij. als Titus de geboorte sijns vaders Vespasiani celebreerde, so wierp hy 3000. Ioden den wilden beestē voor, so als hy den 24. October gedaen hadt laetste van Nouember sijn Westmærlandt eñ Nordthomberlandt, in Engelant tegen de Coninginne opgestaen. 1569.

Iaermercten

Den eerstē Troyē in Cham.
Delft/ hol. Warremarde/ vla.
Rouanen/ vla. Bergen/ he.
Dē 2. Erfort/ Wirtburg/ du.
Des maē. na dē 2. Liere/ bz.
Dē 3. Liōs/ vla. dueré. 3. we.
Den 6. Bouin/ lud.
Den 9. Beueren/ vla.
Den 11. S. Lieuens Hautē/ vla. Deuenter/ hol.
Dē 21. Bziel/ hol. Mierlo/ bz.
Den 22. Arten/ art.
Dē 25. Eslinghen/ Duyt.
Den 26. Poziis/ hen.
Den 26. Vlissinghe/ Zee.
Sgrauenhaghe/ hol.
Den 29. Bzacht/ bza.

December/ Hozemaent.

De twaelfste Maent heeft xxxi. dagen/ De Mane. xxx. By den Hebzeen CISLEV: eñ is de thiende.

	1	f	Loy	k
xbiij	2	g	Silvester	l
viij	3	A	Secuit	m
	4	b	Barbara	n
xb	5	c	Julius mar.	o
vij	6	d	Nicolaes	p
	7	e		q
	8	f	Marie *_*	r
	9	g	Ontfanc.	s
j	10	A	Eulalia ma.	t
ix	11	b	Damasius	g
	12	c	Lomcap	t
xbij	13	d	Ste Winterd	
bij	14	e	Nicasius *_*	u
xiiij	15	f	Valerius	x
iij	16	g	Son op na S.	y
	17	A	ond. voor iiij.	z
xj	18	b		A
	19	c	Winibale	a
	20	d		b
xix.	21	e	Thomas	c
biij	22	f	Didimus	d
	23	g	Vigilia ma.	e
xbj	24	A		f
b	25	b	Kerstdach	g
xiij	26	c	Steue mar.	h
ij	27	d	Jan euan.	i
	28	e	Alle kinde	k
x	29	f	Thomas cā.	l
	30	g	Dauid conf.	m
xbiij	31	A	Silvester	n

Ioan. Euang. out synde 89. Jaren sterf tot Epheſen onder dē Keyser Traiano. Anno 103.

_ Deſen Feeſtdach is eerſt in gheſet inden concilio te Baſel, anno. 1439.

_ Solſtitium Hybernum Dē cortſten dach.

In den xv. int Jaer voor Chriſti gheboorte 165. recinte Antiochus den Edelen eenen Afgod, op des Heeten Altaer binnen Ieruſalem, 1. Macha. 1. 57.

In den 20. dede Eſdras een gebodt, dat de Iſraeliten de vrēde vrouwē die ſy getrout hadden, ſouden verlaten ende weder ſeyndē 1. Eſd 10. 11.

Ontrent deſen tijt ſijn de Rebellē (te weten Weſtmærlandt eñ Northumberlant) met harē aenhanc wt Engelant in Schotlandt ghevlucht. anno 1569.

In den xxv. anno voor Chriſti geboorte 167. beroofde Antiochus Epiphanes den Tempel ende de Stadt van Ieruſalem, veel borghers doodende, ende meer als 10000. ghevangben leydende nae Syrien. Ioseph. Libr. 12. Cap. 6.

A verklaringhen.

Den 1. Mauwe blaenderē, Ganeche/ pleat.

Den 2. Mauwe/ blaen,

Den 6. S. Nicolaes in lo. Duan/ bermandops/ vranc. Marquis/ pic vranckrijsch. Schilderachtigh/ brabandt.

Welcourt/ na.

Den ix. S. Sauonie/ pro.

Den xij. Delft. hollandt. Tonghelre/ brabandt.

Den xviij. Halle/ in Cochenthal duytlandt.

Den xxv. Straelburch/ duytlandt.

Wildy eewelic weten in wat teeken alle daghe de Mane is/ so beset inde Calendier wat letter int eynde staet ter rechter hant/ van dien daghe daer af ghy dat weet wilt. Dan onthoudt v letter/ en gaet soect de selue inde navolgende tafel inde rode hant boue tegenwaert gaende onder v Gulden getal van dien selfden Jare daer in ghy dat weet wilt. Ende ter slincker hant daer bynby v teeken/ daer in op dien dach de Mane is.

Tgulde getal.															
Aries	x	n	c	t	i	℣	h	y	p	c	b	m	a	ſ	i	z	q	f
Aries	y	o	d	b	m	a	ſ	i	z	q	f	u	n	b	s	k	℣	r	g
Aries	z	p	e	u	n	b	s	k	℣	r	g	x	o	c	t	l	a	z	h
Taur.	a	q	f	x	o	c	t	l	a	z	h	y	p	d	b	m	b	ſ	i
Taur.	a	r	g	y	p	d	b	m	b	ſ	i	z	q	e	u	n	c	s	k
Gemi.	b	z	h	z	q	e	u	n	t	s	k	℣	r	f	x	o	d	t	l
Gemi.	c	ſ	i	℣	r	f	x	o	b	t	l	a	z	g	y	p	e	b	m
Cancer	d	s	k	a	z	g	y	p	e	b	m	b	ſ	h	z	q	f	u	n
Cancer	e	t	l	b	ſ	h	z	q	f	u	n	c	s	i	℣	r	g	x	o
Leo	f	b	m	c	s	i	℣	r	g	x	o	d	t	k	a	z	h	y	p
Leo	g	u	n	d	t	k	a	z	h	y	p	e	b	l	b	ſ	i	z	q
Leo	h	x	o	e	b	l	b	ſ	i	z	q	f	u	m	c	s	k	℣	r
Virgo	i	y	p	f	u	m	c	s	k	℣	r	g	x	n	d	t	l	a	z
Virgo	k	z	q	g	x	n	d	t	l	a	z	h	y	o	c	b	m	b	ſ
Libra	l	℣	r	h	y	o	e	b	m	b	ſ	i	z	p	f	u	n	c	s
Libra	m	a	z	i	z	p	f	u	n	c	s	k	℣	q	g	x	o	d	t
Scorp.	n	b	ſ	k	℣	q	g	x	o	d	t	l	a	r	h	y	p	e	b
Scorp.	o	c	s	l	a	r	h	y	p	e	b	m	b	z	i	z	q	f	u
Sagit.	p	d	t	m	b	z	i	z	q	f	u	n	c	ſ	k	℣	r	g	x
Sagit.	q	e	b	n	c	ſ	k	℣	r	g	x	o	d	s	l	a	z	h	y
Sagit.	r	f	u	o	d	s	l	a	z	h	y	p	e	t	m	b	ſ	i	z
Capri.	z	g	x	p	e	t	m	b	ſ	t	z	q	f	b	n	c	s	k	℣
Capri.	ſ	h	y	q	f	b	n	c	s	k	℣	r	g	u	o	d	t	l	a
Aquar.	s	i	z	r	g	u	o	d	t	l	a	z	h	x	p	e	b	m	b
Aquar.	t	k	℣	z	h	x	p	e	b	m	b	ſ	i	y	q	f	u	n	c
Pisces	b	l	a	ſ	i	y	q	f	u	n	c	s	k	z	r	g	x	o	d
Pisces	u	m	b	s	k	z	r	g	x	o	d	t	l	℣	z	h	y	p	e

Italia. Wildy eewelic weten alle Maendē die nieu Mane, so besiet hoe veel dat v Guldē getal is van dien tare daer ghy in elcke Maent die nieu Mane af begheert te weten, dan gaet besiet naer t'selue Guldē getal inden Calendier voor de dagē int roode, eñ op den seluen dach daer t'Guldē getal staet ist nieuwe Mane.

Om eewelic Tgulden getal met de Sondaechs Letter te weten.

j	
ij	
iij	
iiij	
v	
vj	
vij	
viij	
ix	
x	
xj	
xij	
xiij	
xiiij	
xv	
xvj	
xvij	
xviij	
xix	

Wildy eewelic weten Tguldē getal vā elckē Jare/so begint te tellen van bouen in dit ghetal J.ij.iij. eñ also voort nederwaert tot dat ghy comt op xix. dan begint weder van bouen te tellē / seggende xx op j. xxj. op ij. eñ also voort (altijt vā bouē nederwaert gaende) tot dat ghy comt op tJaer dat ghy hebben wilt.

Exempel Wildy weté Tgulden getal vā t Jaer xliiij. so begint te tellen gelijck geseyt is/tot dat ghy comt daer ghy telt xliiij. eñ inde selfde plaetse daer ghy xliiij. oplegt vindy ghetal vj. dat is Tgulden ghetal van dien Jare.

C	
B	
A	
G	F
E	
D	
C	
B	A
G	
F	
E	
D	C
B	
A	
G	
F	E
D	
C	
B	
A	G
F	
E	
D	C B
A	
G	
F	
E	D

Tē wildy eewelic weten die Sōdachs Letter van elckē Jare: so begint te tellē in dese Figuere/ van bouē nederwaerts/ segghende een op C/ ij. op B/ eñ iij. op A / eñ also voort als voozen. Exempel: Wildy nu oock weten v Sondaechs Letter vandē iare M.D.xliiij so telt bouen vande C af / van Letter te Letter, tot datghy cōt daer ghy xliiij. op telt/ ende ghy vindt F/ ter syden de welcke staet een E/ die v Sōdachs Letter is / ouermits dattet eē Schrickel Jaer is/ het welcke ghebeurt alle vier Jarē / eñ dan verandert altijt de voorste Letter / inde tweede Letter staende daer ter syden.

SO wanneer de Mane nieu is: ooc mede als sy vol is, dan ist volle Zee of hooch water inde naervolgende plaetsen / ter selver uren als daer by verclaert staet/so clauons so smorgens . Eñ op tquartier vande Mane, so ist ter contrarē leech water oft ebbe/ inde selue plaetsenē ter selver uren/want alle daghe soo verspaedt de vloet ontrent een ure. Eñ dit ghebeurt eewelick sonder faelgieren, ten ware by sprincvloeden.

Amsterdā tē ij. urē	Oozdzecht iij.	Sluys j.
Oudenbosch vj.	Goes iij.	Sierickzee iij. eñ eē
Bergē op zoō iiij.	Gouwe vj.	half. Sparendā vj.
Cales xj.	Antwerpen vj.	Termuyen ij.
Denremonde viij.	Nieupoort xj.	Wittinghe iiij.
ende een half.	Rotterdam / ende	en e een half.
Duynkercke xij.	voor de Mase iiij.	Were ten ij. uren.

Eynde des Calendiers.